

TOELICHTING

1. Inleiding

Met deze regeling wordt voor 2022 opnieuw een specifieke uitkering vastgesteld voor provincies ten behoeve van het ontzorgen van kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren bij de verduurzaming van gebouwen die zij in eigendom hebben. Dit is een vervolg op de huidige Regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed¹ en wordt daarom de tweede tranche genoemd. Deze tweede tranche van de specifieke uitkering loopt deels parallel aan de eerste tranche. De gelden van de eerste specifieke uitkering zijn reeds aan de provincies uitgekeerd, maar zij hebben nog tot eind 2023 om de gelden te besteden. Per 1 januari 2023 komt daar het geld bij op grond van de tweede tranche. Het gebruik van deze gelden moet wel plaatsvinden volgens de nieuwe voorwaarden zoals bepaald in deze regeling.

Het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed, zoals scholen, overheidsgebouwen en zorginstellingen, is belangrijk om de klimaatdoelstellingen te halen. Daarom heeft het kabinet op Prinsjesdag 2021 aangekondigd 525 miljoen euro ter beschikking te stellen voor verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. De plannen voor de extra middelen, die in de Miljoenennota zijn vrijgemaakt, zijn verder uitgewerkt. Op de begroting van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor 2022 is specifiek voor de intensivering van de provinciale ontzorgingsprogramma's voor maatschappelijk vastgoedeigenaren een bedrag van € 17 miljoen beschikbaar gesteld.²

In het Klimaatakkoord³ is destijds afgesproken dat twaalf sectoren in het maatschappelijk vastgoed een sectorale routekaart opstellen met betrekking tot het CO₂-arm maken van hun vastgoed. Gebleken is dat een terugkerend knelpunt uit deze sectorale routekaarten het gebrek aan kennis is en/of capaciteit bij kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren om hun vastgoed te verduurzamen. Zonder ondersteuning en begeleiding op maat van deze doelgroep komt de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed in verschillende sectoren en op veel plaatsen in het land onvoldoende op gang. Versnelling en opschaling van verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is nodig met het oog op CO₂-reductiedoelstellingen op de lange (Klimaatakkoord) en korte (Urgenda-vonnis) termijn. In een brief aan de Tweede Kamer van 12 juni 2020⁴ is daarom toegezegd onder andere in te zetten op een ontzorgingsprogramma dat kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren kan begeleiden tot het moment van aanbesteding van maatregelen om vastgoed te verduurzamen. Deze regeling biedt een vervolg op de huidige specifieke uitkering die hierin voorziet.

2. Het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed

Het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed richt zich op het begeleiden van kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren bij het verduurzamen van hun vastgoed tot aan het moment van aanbesteden van de maatregelen ter verduurzaming. Het streven van het oorspronkelijke programma was om minimaal 1.000 kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren binnen de looptijd van het programma te begeleiden. Ook voor deze huidige uitbreiding geldt een doelstelling van minimaal 1.000 kleine maatschappelijke vastgoedeigenaren, waarmee het totaal op 2.000 eigenaren komt binnen de looptijd van tranche 1 en tranche 2.

Daarnaast richt het programma zich op het delen van opgedane regionale kennis en ervaring binnen en tussen provincies en in het bestaande landelijke Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed (zie artikel 2, eerste en tweede lid). Het overkoepelende doel van het

¹ Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 28 september 2020, nr. 2020-0000565150, Stcrt. 2020, 50645 (wetten.nl - Regeling - Regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed - BWBR0044146 (overheid.nl)).

² Kamerstukken II 2021/22, 35925-VII, nr. 50 | [Overheid.nl](https://overheid.nl) > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl)

³ <https://www.klimaatakkoord.nl/gebouwde-omgeving/documenten/publicaties/2019/06/28/klimaatakkoord-hoofdstuk-gebouwde-omgeving>.

⁴ Kamerstukken II 2019/20, 32813, nr. 532.

programma betreft het door middel van ontzorgen bereiken van een versnelling en opschaling van verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.

Er is gekozen voor een structuur van provinciale ontzorgingsprogramma's. Zoals in de eerdere Regeling specifieke uitkering ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed is toegelicht blijkt een decentrale insteek een belangrijke succesfactor, omdat hiermee de majeure opgave van het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed 'behapbaar' wordt gemaakt. Provincies hebben goed zicht op regionale opgaven zoals groei en krimp, de regionale energiestrategieën en hebben een overzicht van warmteplannen van gemeenten binnen de provincie. Bovendien zijn zij beter in staat om regionaal te verbinden en kennisuitwisseling te faciliteren dan gemeenten.

Naast deze provinciale ontzorgingsprogramma's heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een landelijk ondersteuningsprogramma ingericht, waar ook het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed bij is aangesloten. Het landelijke ondersteuningsprogramma vormt het cement tussen de provinciale ontzorgingsprogramma's waar kennisuitwisseling plaatsvindt en gewerkt wordt aan het in het beeld brengen en waar mogelijk standaardiseren van het verduurzamingsproces van kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren. Hierdoor kan kostenreductie en versnelling bij de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed worden bereikt. Uiteindelijk kan de kleine maatschappelijk vastgoedeigenaar profiteren van een lagere energierekening.

Met deze regeling is een specifieke uitkering van ten hoogste 17 miljoen euro inclusief BTW voor provincies ingesteld op grond van artikel 17, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet en artikel 4:23, derde lid, onder a, van de Algemene wet bestuursrecht. De grondslag voor de huidige regeling ligt in artikel 17, vijfde lid, van de Financiële-verhoudingswet. Deze grondslag biedt de mogelijkheid voor een *eenmalige* specifieke uitkering en is daarom niet geschikt als grondslag voor de voorliggende regeling, welke een vervolg uitkering betreft. Deze nieuwe regeling heeft een andere grondslag. Artikel 17, tweede lid, van de Financiële-verhoudingswet biedt de mogelijkheid om, vooruitlopend op een wettelijk voorschrift, gedurende ten hoogste een jaar bij ministeriële regeling een specifieke uitkering te regelen, in afwachting van de totstandkoming van een wettelijk voorschrift. Dat wettelijk voorschrift is het concept-Besluit houdende het stellen van regels over het verstrekken van specifieke uitkeringen aan gemeenten of provincies voor activiteiten die passen in het rijksbeleid met betrekking tot het bouwen, het wonen en de woonomgeving.⁵ Dit besluit is gebaseerd op artikel 81, tweede lid, van de Woningwet. In de algemene maatregel van bestuur (AMvB) wordt geregeld dat de minister een specifieke uitkering kan verstrekken voor activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van de duurzaamheid en bruikbaarheid van gebouwen. Ook wordt daarin vastgelegd dat bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden vastgelegd. Als deze AMvB op 1 oktober 2022 in werking treedt, zal deze ministeriële regeling daarop worden gebaseerd.

De specifieke uitkering beoogt provincies financieel te ondersteunen bij activiteiten die tot doel hebben om kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren te ontzorgen bij het verduurzamen van hun vastgoed. Het bedrag exclusief compensabele BTW wordt bij beschikking toegekend aan de provincie en via een specifieke uitkering betaald. Het bedrag aan compensabele BTW stort de minister in het BTW-compensatiefonds (zie artikel 3, derde lid). De middelen kunnen worden ingezet voor alle kosten die direct samenhangen met de activiteiten, waaronder de uitvoerings- en proceskosten van het provinciale ontzorgingsprogramma (zie artikel 5, tweede lid).

Iedere provincie kan een aanvraag indienen voor deze specifieke uitkering. Per provincie kan maximaal één keer een specifieke uitkering verstrekt worden (zie artikel 4, derde lid). De middelen dienen wel te worden ingezet voor de hierboven beschreven doelen en zijn niet bestemd voor het

⁵ file:///H:/Downloads/besluitenlijst-ministerraad-20220408%20(1).pdf

bekostigen van de maatregelen ter verduurzaming van de gebouwen⁶ zelf (zie artikel 2, derde lid) of voor directe subsidiëring van de eigenaar (artikel 2, zesde lid).

Anders dan in de huidige regeling is in artikel 2, vierde lid, expliciet bepaald dat de ontzorgingsactiviteiten niet mogen worden verricht voor dezelfde ontzorgingsactiviteiten waarvoor eigenaren een subsidie van hun vastgoed hebben ontvangen, zoals bijv. MKB⁷ of de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed. Het gaat hierbij niet om subsidies voor de verduurzamingsmaatregelen zelf, maar om subsidie voor de advisering en begeleiding die op grond van verschillende regelingen subsidiabel is. Heeft een kleine maatschappelijk vastgoedeigenaar in een eerder stadium begeleiding (dus niet een subsidie) gekregen van de provincie, bijvoorbeeld op grond van de vorige specifieke uitkering, of is sprake van doorlopende begeleiding die zowel op basis van de eerste als de tweede tranche wordt verleend, dan staat het de provincie vrij om nogmaals op basis van deze regeling dezelfde eigenaar te ontzorgen.

Tot slot mogen de activiteiten niet worden ingezet bij gebouwde onroerende zaken met uitsluitend een woonfunctie (artikel 2, vijfde lid). Woningen vallen niet onder maatschappelijk vastgoed. Dit geldt niet voor gebouwen die eigendom zijn van zorgaanbieders, die worden gebruikt voor bewoning in het kader van de zorgverlening. Ook geldt dit niet voor een gebouwde onroerende zaak die meerdere functies waaronder een woonfunctie heeft, zoals een huisartsenpraktijk aan huis.

3 Doelgroep ontzorgingsprogramma (zie artikel 1 en 2, eerste lid)

De doelgroep van dit ontzorgingsprogramma zijn kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren in het gemeentelijk vastgoed, funderend onderwijs, zorgaanbieders, culturele instellingen, kerkgenootschappen, kinderopvangorganisaties en dorps- en buurthuizen. Een aantal van deze doelgroepen⁸, is aangesloten bij het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed.

Anders dan in de huidige regeling vallen sportbedrijven die gelieerd zijn aan de gemeente niet langer onder de doelgroep van deze regeling, omdat deze doelgroep wordt opgenomen in het ontzorgingsprogramma voor sportaanbieders dat in 2019 is gestart. Omdat dit ontzorgingstraject erg succesvol is gebleken, heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport € 14 miljoen beschikbaar om dit ontzorgingstraject te verlengen en uit te breiden.⁹ Er komt ook een ontzorgingsprogramma voor monumenten via het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (€ 8,8 miljoen).

Provincies geven in hun aanvraag aan op welke in de regeling benoemde doelgroepen zij zich willen richten. Het beoogde bereik van de doelgroep is een belangrijk beoordelingscriterium (zie toelichting paragraaf 5.1), waarmee provincies gestimuleerd worden om het plan in te zetten op meerdere in deze regeling benoemde doelgroepen. In de verantwoordingsinformatie (zie toelichting paragraaf 5.2) zal de provincie moeten aangeven of de activiteiten conform de aanvraag zijn uitgevoerd, waaronder de begeleiding van de in de aanvraag beschreven doelgroepen.

Voor het bepalen van het aantal gebouwen dat een eigenaar in eigendom heeft, wordt als één gebouw geteld meerdere gebouwde onroerende zaken of gedeelten daarvan die staan ingeschreven in de basisregistratie kadaster op één adres. Als één gebouwde onroerende zaak staat ingeschreven in de basisregistratie kadaster op meerdere adressen wordt het als één gebouw aangemerkt.

⁶ Daar waar gesproken wordt van gebouwen in de toelichting wordt steeds bedoeld gebouwde onroerende zaken zoals gedefinieerd in artikel 1 van de voorliggende regeling. Wat betreft het begrip gebouwde onroerende zaak wordt aangesloten bij het begrip 'gebouw' in de Woningwet ("bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt").

⁷ <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/svm>. Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 12 juli 2021, nr. WIJZ/ 21165677, houdende wijziging van de Regeling nationale EZK- en LNV-subsidies in verband met subsidiëring van de kosten voor advies en ondersteuning van verduurzamingsmaatregelen voor bedrijfspanden en bedrijfsvoering van mkb'ers, Stcrt. 2021, 35913.

⁸ Voor specifiek culturele instellingen met monumentale status (of zijnde erfgoed) is de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) een van de kennispartners van het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed.

⁹ [Kamerstukken II 2021/22, 35925-VII, nr. 50 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Tot de doelgroep behoren niet alleen instanties die het volledige eigendomsrecht hebben op een gebouwde onroerende zaak. Vanuit de uitvoeringspraktijk is aangegeven dat culturele instellingen met een ANBI-status en religieuze instellingen het vastgoed vaak niet in eigendom hebben, maar daar het recht van erfpacht op hebben. De wens bestaat om ook deze organisaties, die tot de doelgroep van de regeling behoren, te kunnen faciliteren, zodat ook dit vastgoed verduurzaamd kan worden. Om die reden wordt eigendom gedefinieerd als het recht van eigendom of een ander zakelijk recht op een gebouwde onroerende zaak. Daarmee wordt deze regeling ook in overeenstemming gebracht met de definitie van "eigenaar" in de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed.

Een huur- of pachtovereenkomst is geen zakelijk recht en verleent dus geen recht op een zaak of ander goed, maar verleent een aanspraak op een bepaalde prestatie. Huurders en pachters vallen dus niet onder de doelgroep van deze regeling.

Vertrekpunt voor een ontzorgingstraject is dat de kleine maatschappelijk vastgoedeigenaar onvoldoende geëquipeerd is om zelfstandig de duurzaamheidsopgave op te pakken. Omdat dit niet voor iedere vastgoedeigenaar op voorhand vast te stellen is, is voor de huidige regeling per sector gezocht naar een werkbare en herkenbare afbakening van de doelgroep. De exacte definitie van 'klein' verschilt per sector. Waar mogelijk is aangesloten bij sectorspecifieke definities en gegevens. Waar dat niet mogelijk bleek, is in overleg met de kennispartners van het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Vereniging Sport en Gemeenten en betrokken ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gekeken naar een heldere afbakening van de doelgroep, complementair aan bestaande sectorspecifieke programma's en regelingen. De nieuwe regeling breidt de doelgroep uit.

- *Gemeentelijk maatschappelijk vastgoed*

Onder de doelgroep vallen gemeenten met minder dan 50.000 (i.p.v. 25.000) inwoners op 1 oktober 2022. Er is gekozen voor een uitbreiding van de doelgroep, omdat gemeenten met een inwonersaantal tussen de 25.000 en 50.000 vaak nog te klein zijn om voldoende capaciteit in huis te hebben voor het verduurzamen van hun vastgoed.

Het inwonertal is een indicator voor de omvang van het maatschappelijk vastgoed, beschikbare budgetten en omvang van het ambtelijk apparaat. Op basis van ervaringsgegevens, ook van de huidige regeling, is de inschatting dat de meeste gemeenten onder deze grens ondersteuning kunnen gebruiken bij de verduurzaming van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed, passend bij de uitgangspunten van de sectorale routekaart gemeentelijk maatschappelijk vastgoed.¹⁰

- *Onderwijs*

Onder de doelgroep vallen schoolbesturen van door het Rijk bekostigde scholen in het primair onderwijs met maximaal 15 (was 10) gebouwde onroerende zaken in eigendom en in het voortgezet onderwijs van maximaal 10 (was 5) gebouwde onroerende zaken in eigendom. Er is gekozen voor deze uitbreiding op basis van ervaringen van de provincies met deze doelgroep. Met maximaal 5 extra scholen in eigendom kunnen nog steeds schoolbesturen ondersteund worden die over het algemeen niet over voldoende capaciteit beschikken voor het verduurzamen van hun gebouwen. Het Kenniscentrum Ruimte-OK schat in dat schoolbesturen met meer scholen in eigendom het vastgoed vaak zeer professioneel organiseren.

- *Zorg*

In de vorige regeling werd onder deze doelgroep verstaan zorgaanbieders in de langdurige zorg (care) en in de eerstelijnszorg (bijv. in gezondheidscentra). In deze regeling wordt de

¹⁰ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-05/2020sectorale-routekaart-maatschappelijk-vastgoed-def.pdf>

groep zo breed mogelijk gedefinieerd; alleen de academische en de algemene ziekenhuizen vallen erbuiten. Allereerst vallen zorgaanbieders eronder (met vastgoed) in de langdurige zorg, bekostigd op basis van de Wet langdurige zorg. Inbegrepen zijn zorgaanbieders met vastgoed in de ouderenzorg (verpleging en verzorging), gehandicaptenzorg, jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg. Het kan daarbij zowel gaan om intra- als extramurale zorg en kan dus ook dagbehandeling betreffen. Medische kinderdagverblijven vallen ook onder deze categorie.

Daarnaast valt eerstelijnszorg ook onder de doelgroep, zoals zorgaanbieders met vastgoed in de vorm van huisarts- en tandartspraktijken en zelfstandige behandelcentra.

Ziekenhuizen blijven buiten de doelgroep vallen omdat er verondersteld wordt dat deze eigenaren professioneel genoeg zijn om de verduurzaming van hun gebouwen zelf op te pakken. Het gaat hierbij om algemene en academische ziekenhuizen. Zogenaamde categorale instellingen vallen wél onder de doelgroep. Enkele voorbeelden zijn: astmaklinieken, epilepsieklinieken, radiotherapeutische centra, kankerlinieken, oogziekenhuizen, orthopedische inrichtingen, dialysecentra, revalidatie-instellingen en sanatoria.

Het Expertisecentrum Verduurzaming Zorg, een van de kennispartners van het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed, schat in dat het omslagpunt om professioneel vastgoedbeheer toe te passen bij zorgaanbieders met meer dan 10 gebouwde onroerende zaken in eigendom ligt. Daarboven wordt het vastgoed vaak zeer professioneel georganiseerd.

- *Culturele instellingen*

Onder de doelgroep vallen culturele algemeen nut beogende instellingen (ANBI)¹¹ met maximaal 10 gebouwde onroerende zaken in eigendom. Het gaat om de culturele instelling met een door de Belastingdienst aangewezen status als culturele algemeen nut beogende instelling. Daarnaast is in de regeling nu expliciet opgenomen dat onder de reikwijdte van de regeling óók valt de culturele instelling *gelieerd* aan een instelling met een door de Belastingdienst aangewezen status als culturele algemeen nut beogende instelling. Daarmee wordt het bijvoorbeeld ook voor moeder dochterondernemingen in de culturele sector mogelijk om mee te doen aan dit programma. Instellingen zonder ANBI status die blijkens hun statuten gelieerd zijn aan een culturele ANBI behoren ook tot de doelgroep, net als organisaties die formeel geen deel uitmaken van de culturele ANBI maar daar wel mee verbonden zijn. Deze doelgroep is zeer divers, maar ook helder afgebakend. Hieronder vallen bijvoorbeeld bibliotheken, filmhuizen en musea met een culturele ANBI-status.

- *Gebouwen met een publieksfunctie*

Onder de huidige doelgroep vallen stichtingen, verenigingen of coöperaties ter exploitatie en beheer van gebouwen met een publieksfunctie, zijnde buurthuis, dorps huis, wijkcentrum of gemeenschapscentrum, met maximaal tien gebouwde onroerende zaken in eigendom. Op deze plekken worden op non-profit basis ontmoetingsmogelijkheden aangeboden tussen inwoners, sociaal-culturele activiteiten georganiseerd en bijvoorbeeld in de zorg in de vorm van dagbesteding. De Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK) en het Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners (LSA) schatten in dat deze doelgroep veelal ondersteuning kan gebruiken bij de verduurzaming van hun vastgoed.

Deze categorie wordt nu niet langer beperkt tot buurthuizen, dorps huizen, wijkcentra of gemeenschapscentra. Wel moet nog steeds sprake zijn van een gebouw met een publieksfunctie. Daarmee wordt bedoeld gebouwen die voor het publiek toegankelijk zijn of bedoeld zijn voor gemeenschappelijk gebruik. Hierbij kan ook gedacht worden aan gebouwen voor maatschappelijk werk, welzijnswerk, culturele uitleencentra, openbare

¹¹https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/bijzondere_regelingen/goede_doelen/algemeen_nut_beogende_instellingen/culturele_anbi/culturele_anbi

bibliotheken, kunstuitleencentra, kinderboerderijen, speeltuinverenigingen, hobbyclubs, scoutinggroepen en gezelligheidsverenigingen.

- *Religieuze en levensbeschouwelijke instellingen*

Bij verschillende provincies hebben kerkgenootschappen gevraagd om deel te nemen aan het ontzorgingsprogramma. Deze categorie heeft over het algemeen niet voldoende capaciteit in huis om bezig te zijn met verduurzaming en valt daarmee ook onder kleine maatschappelijke vastgoed. Kerkgenootschappen en andere religieuze en levensbeschouwelijke instellingen waren nog niet meegenomen in de eerste SPUK. Op verzoek van de provincies wordt deze categorie nu toegevoegd. Het gaat om kerkgenootschappen met maximaal tien gebouwde onroerende zaken in eigendom op 1 oktober 2022.

- *Kinderopvang*

Bij verschillende provincies hebben kinderopvangorganisaties gevraagd om deel te nemen aan het ontzorgingsprogramma. Deze categorie heeft over het algemeen niet voldoende capaciteit in huis om bezig te zijn met verduurzaming en valt daarmee ook onder klein maatschappelijk vastgoed. Kinderopvangorganisaties waren nog niet meegenomen in de eerste SPUK. Op verzoek van de provincies wordt deze categorie nu toegevoegd. Het gaat om kinderopvangorganisaties met maximaal tien gebouwde onroerende zaken in eigendom op 1 oktober 2022.

4. Aanvraag (zie artikel 4)

De aanvraagtermijn voor provincies voor de specifieke uitkering loopt vanaf 3 oktober 2022 tot en met 24 oktober 2022. Een aanvraag kan worden ingediend via een formulier dat beschikbaar wordt gesteld op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Een aanvraag omvat de volgende onderdelen:

- a. een omschrijving van de activiteiten waarvoor de specifieke uitkering wordt aangevraagd en de wijze waarop de activiteiten bijdragen aan het doel van deze regeling, bedoeld in artikel 2, eerste lid. Het gaat hierbij om een uitwerking van de aanpak, een planning en de methodiek die wordt gebruikt bij de uitvoering van de activiteiten gedurende de looptijd van het programma.
- b. een omschrijving van het provinciaal duurzaamheidsbeleid voor de gebouwde omgeving, waaronder het maatschappelijk vastgoed;
- c. een omschrijving van regionale netwerken en structuren die benut worden voor de activiteiten;
- d. een omschrijving van de doelgroepen van kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren die begeleid worden. De provincie kan binnen de kaders van deze regeling kiezen voor specifieke doelgroep(en) of alle doelgroep(en). Uit de aanvraag moet duidelijk worden waarom voor deze doelgroep(en) is gekozen en op welke wijze wordt aangesloten bij de behoefte van de doelgroep(en).
- e. het beoogde aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren dat begeleid wordt bij het verduurzamen van de gebouwen in hun eigendom gedurende de looptijd van de activiteiten en het aantal gebouwde onroerende zaken dat zij in eigendom hebben:
 - het beoogde aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren waarmee een ontzorgingstraject wordt gestart, uitgesplitst naar doelgroep(en) en per jaar aangegeven;
 - het beoogde aantal kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren waarmee een ontzorgingstraject wordt doorlopen tot aan het moment van aanbesteding van maatregelen om vastgoed te verduurzamen, uitgesplitst naar doelgroep(en) en per jaar aangegeven;

- het beoogde aantal gebouwde onroerende zaken dat hiermee wordt bereikt door het provinciaal ontzorgingsprogramma, uitgesplitst naar doelgroep(en) en per jaar aangegeven.

- f. een omschrijving van de borging en deling van opgedane regionale kennis en ervaring;
- g. een begroting, waaronder het bedrag aan BTW-kosten waarop de provincie aanspraak kan maken uit het BTW-compensatiefonds; en
- h. de verwachte begin- en einddatum van de activiteiten.

5. Uitvoering, toezicht en handhaving

5.1 Beoordeling aanvraag (zie de artikelen 4, vijfde lid, en 6)

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening beoordeelt de aanvragen en beslist uiterlijk binnen 8 weken na ontvangst van de aanvraag of de specifieke uitkering wordt verstrekt zodat de provincies de beschikkingen tijdig ontvangen (de uitvoering start in beginsel op 1 januari 2023).

De beoordeling van de aanvragen vindt plaats in het licht van het doel van de activiteiten, bedoeld in artikel 2, eerste lid. In artikel 6 zijn een aantal voorwaarden opgenomen die gelden als drempel voor het toekennen van een aanvraag. Als niet aan alle voorwaarden wordt voldaan, zal de aanvraag afgewezen worden. De specifieke uitkeringen kunnen slechts worden verstrekt aan provincies die in hun aanvraag activiteiten opnemen die tot doel hebben om kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren te ontzorgen bij het verduurzamen van gebouwen die zij in eigendom hebben.

De aanvragen worden beoordeeld op basis van de beoordelingscriteria die in de bijlage bij de regeling zijn opgenomen. Een aanvraag kan in totaal maximaal 100 punten scoren. Als een aanvraag minder dan 60 punten in totaal scoort, zal de aanvraag worden afgewezen. De selectiecriteria hebben tot doel om de verwachte effectiviteit van het provinciale ontzorgingsprogramma te kunnen beoordelen.

De beoordelingscriteria zijn:

1. Het beoogde bereik van de doelgroep(en) (maximaal 20 punten). Uit de omschrijving moet duidelijk worden hoe de provincie van plan is om de doelgroep in kaart te brengen (mocht dit nog niet het geval zijn), hoe zij de doelgroep wil bereiken, waarom voor deze doelgroep(en) is gekozen, hoeveel kleine maatschappelijk vastgoedeigenaren worden begeleid en om hoeveel gebouwde onroerende zaken het gaat. Er worden meer punten toegekend als het plan inzet op meerdere doelgroepen, er meer kleine vastgoedeigenaren worden begeleid en er meer gebouwen binnen het bereik van het provinciaal ontzorgingsprogramma vallen. Het streven is de begeleiding van minimaal 100 vastgoedeigenaren per provincie. Het programma is immers al opgesteld en loopt, en elke provincie krijgt met deze uitkering een startbedrag. Het aantal vastgoedeigenaren dat provincies begeleidt dient in verhouding te zijn tot het extra budget dat de provincies krijgen met deze tweede tranche. Van provincies met een hogere uitkering wordt ook een ambitieuzer plan verwacht.
2. De uitwerking van de aanpak om te komen tot verduurzamende maatregelen bij de beoogde doelgroep (maximaal 25 punten). Een graadmeter voor effectiviteit is een goede en duidelijke uitwerking van de aanpak en de methodiek die wordt gebruikt bij de uitvoering van de activiteiten.
3. De uitvoerbaarheid van de activiteiten binnen de gestelde looptijd, wat voor aanpassingen gaat de provincie doen als blijkt dat de doelgroep niet mee wilt doen, een traject te lang duurt of de kostbaar blijkt te zijn (maximaal 25 punten). Uit die aanpak moet ook blijken of de activiteiten inderdaad voor 1 januari 2024 kunnen worden afgerond.
4. De mate waarin de activiteiten zijn ingebed in het beleid van de provincie en aansluiten bij regionale netwerken en structuren (maximaal 10 punten). De effectiviteit van het provinciaal

ontzorgingsprogramma kan eveneens verbeteren als de activiteiten zijn ingebed in het beleid van de provincie en aansluiten bij regionale netwerken en structuren.

5. De omschrijving van de borging en deling van opgedane kennis en ervaring (onder andere met behulp van praktijkvoorbeelden) binnen de provincie maar ook daarbuiten, waaronder in elk geval via het Kennis- en Innovatieplatform Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed (maximaal 20 punten). Hierbij komen vragen aan de orde als:
Hoe gaan de provincies in kaart brengen wat voor type ontzorging effectief is per doelgroep?
Waar hebben de vastgoedeigenaren de meeste behoefte aan?
Hoeveel persoonlijke gesprekken zijn er nodig om tot een ontzorging te komen.
Welke partijen zijn er betrokken bij de ontzorging per doelgroep?
Welke kengetallen kunnen provincies verzamelen die relevant kunnen zijn voor andere provincies (prijs per advies, aantal adviesuren per eigenaar, etcetera)?
Ook gaat het hier om actieve, zichtbare communicatie via de site van de provincie en via social media.

Ten opzichte van de huidige eenmalige specifieke uitkering voor ontzorgingsprogramma's zijn de beoordelingscriteria 2, 3 en 4 nu afzonderlijk uitgesplitst, zodat deze criteria gericht beoordeeld kunnen worden.

5.2 Monitoring en verantwoording (zie de artikelen 7, 8 en 9)

Om eind 2024 vast te kunnen stellen of de specifieke uitkeringen bijgedragen hebben aan de doelen van het ontzorgingsprogramma kan de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening informatie opvragen bij provincies over de voortgang van de activiteiten gedurende de looptijd van de regeling. Dit gebeurt in ieder geval via de halfjaarlijkse monitoring van het ontzorgingsprogramma door de RVO, maar informatie kan ook opgevraagd worden via een evaluatie van het programma. Met artikel 7, eerste lid, onder c, wordt hier een basis voor gecreëerd. De wens is daarnaast om - indien mogelijk - informatie op te halen over de wijze waarop het programma bijdraagt aan de klimaatdoelen. Het gaat dan om de vraag of eigenaren die een ontzorgingstraject hebben doorlopen uiteindelijk ook maatregelen nemen ter verduurzaming van de gebouwen en welke energiebesparing/CO₂-reductie dit heeft opgeleverd. Het gaat hierbij om geanonimiseerde data, bijvoorbeeld het aantal benaderde vastgoedeigenaren, het aantal lopende ontzorgingstrajecten, het aantal afgeronde ontzorgingstrajecten, het totale elektriciteitsverbruik, het totale gasverbruik, het totale warmtegebruik, etcetera. Artikel 7, eerste lid, onder d, biedt hiervoor een grondslag.

De verantwoording voor de besteding van de specifieke uitkering verloopt op grond van artikel 17a van de Financiële-verhoudingswet via de jaarrekening van de provincie en de systematiek van 'single information, single audit' (SiSa-systematiek). Indien uit de verantwoordingsinformatie blijkt dat de uitkering niet of niet volledig is besteed aan de activiteiten waarvoor de uitkering is verstrekt, of niet juist is besteed, kan deze (deels) terug gevorderd worden. In dat geval is het streven deze mededeling te doen binnen een jaar nadat de eindverantwoording heeft plaatsgevonden volgens de SiSa-procedure.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening kan een (deel van een) specifieke uitkering terugvorderen, als blijkt dat de uitkering niet of niet geheel vóór 1 januari 2025 is besteed. In afwijking hiervan kan de minister, als in overleg met de provincie wordt vastgesteld dat er buiten de schuld van de aanvrager om sprake is van een situatie waarin een verlenging van de termijn met ten hoogste een jaar noodzakelijk is, het restant van de specifieke uitkering terugvorderen als blijkt dat de specifieke uitkering niet of niet geheel is besteed voor 1 januari 2026.

5.3 Informatievoorziening

Provincies kunnen informatie opvragen bij RVO over beschikbare openbare databronnen en het landelijke ondersteuningsprogramma. Ook is RVO beschikbaar voor specifieke vragen met betrekking

tot de aanvraag (helpdeskfunctie). Tot slot kan via RVO toegang worden gezocht tot de expertise van de kennispartners van het Kennis- en innovatieplatform verduurzaming maatschappelijk vastgoed.¹²

6. Relatie tot hogere en andere nationale regelgeving

Staatssteun

Bij het gebruik van de gelden door de provincies bij de toepassing van deze specifieke uitkering dienen de Europese staatssteunregels in acht te worden genomen. Aangezien de uitwerking van de ontzorgingsprogramma's aan de provincies is, kan niet op voorhand op rijksniveau een staatssteuntoets voor deze regeling worden uitgevoerd. Om staatssteun aan derden bij het opzetten van het ontzorgingsprogramma door de provincie te voorkomen, is in deze regeling voorgeschreven dat de inschakeling van derden tegen marktconforme voorwaarden moet plaatsvinden (zie artikel 5).

Om zicht te krijgen op eventuele staatssteunaspecten op het niveau van de uiteindelijk begunstigen of hun adviseurs, zal de provincie een staatssteuntoets moeten (laten) uitvoeren als meer bekend is over het provinciaal ontzorgingsprogramma. De provincie is zelf verantwoordelijk voor het correct toepassen van de staatssteunregels, omdat de provincies een beleidsruimte hebben om de gelden in te zetten voor projecten die zij zelf op hun merites beoordelen. Volgens de interdepartementale afspraken over staatssteun moeten de provincies daarom zelfstandig een staatssteuntoets houden.¹³ Daarbij is met name van belang de vraag of er sprake is van bevoordeling van maatschappelijk vastgoedeigenaren of hun adviseurs die een onderneming in Europeesrechtelijke zin (ex artikel 107, lid 1, VWEU) zijn en deze door de subsidie voor het ontzorgingsprogramma bepaalde kosten, die ze normaal zelf moeten betalen, niet hoeven te dragen.

Het ministerie van BZK coördineert provinciale staatssteunprocedures via het Coördinatiepunt Staatssteun Decentrale Overheden (hierna: CSDO BZK) en heeft in dat kader periodiek overleg met de provincies.

7. Gevolgen

7.1 Regeldruk en administratieve lasten

Aangezien het om specifieke uitkeringen aan provincies gaat, brengt de regeling geen administratieve lasten voor burgers en bedrijven met zich mee. De regeling brengt wel bestuurlijke en administratieve lasten voor provincies mee, aangezien zij een aanvraag moeten schrijven om in aanmerking te komen voor onderhavige specifieke uitkering. De verantwoordingslasten voor provincies worden zoveel mogelijk beperkt door de verantwoording via SiSa te laten verlopen.

Deze tweede tranche van de specifieke uitkering loopt deels parallel aan de eerste tranche. De gelden van de eerste specifieke uitkering zijn reeds aan de provincies uitgekeerd, maar zij hebben nog tot eind 2023 om de gelden te besteden. Per 1 januari 2023 komt daar het geld bij op grond van de tweede tranche. Het gebruik van deze gelden moet wel plaatsvinden volgens de nieuwe voorwaarden en mag dus bijv. niet meer worden besteed aan sportbedrijven. Dit heeft gevolgen voor de verantwoording.

7.2 Financiële gevolgen Rijk

Voor het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed is in totaal € 18.000.000 euro beschikbaar op de begroting 2022 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hiervan is € 17.000.000 beschikbaar voor specifieke uitkeringen aan provincies. Het betreft een specifieke uitkering voor provincies, met één aanvraagperiode en één toekenningsmoment. De betaling zal eind

¹² <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/maatschappelijk-vastgoed/contact>

¹³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0040099/2017-10-21>

2022 of begin 2023 plaatsvinden. Daarnaast is € 1.000.000 beschikbaar voor de uitvoering van het landelijke ondersteuningsprogramma door RVO.

8. Consultatie en advies

8.1 Internetconsultatie

PM

8.2 Code interbestuurlijke verhoudingen

PM

9. Inwerkingtreding (zie artikel 10)

Deze regeling treedt in werking per 1 oktober 2022 en vervalt per 1 januari 2025, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op specifieke uitkeringen die op grond van deze regeling vóór laatstgenoemde datum zijn verstrekt. Gezien de doorlooptijden voor regelgeving wordt hiermee niet vastgehouden aan de vaste invoertermijn voor regelgeving. Deze uitzondering is noodzakelijk omdat het op deze wijze mogelijk wordt gemaakt dat de aanvragen voor een specifieke uitkering nog dit jaar kunnen worden ingediend en de uitkeringen tijdig kunnen worden verstrekt.

De minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Hugo de Jonge